

Dato 18-12-2017

Vivian Grauting

Tel. +4530600931

Vivian.Grauting@ps.rm.dk

## Koncept for visitation til de særlige pladser

Side 1

### Indledning

Regionerne skal etablere særlige pladser i psykiatrien. Lovgrundlaget for disse pladser findes i "Lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien og sundhedsloven", som trådte i kraft d. 1. juli 2017.

De særlige pladser etableres som en del af de psykiatriske afdelinger. Ud over almindelig psykiatrisk behandling indeholder tilbuddet både en socialfaglig og rehabiliterende indsats, en frivillig misbrugsbehandling samt dagsaktiviteter som motion, kreative fag og hverdagsmestring.

Tilbuddet skal sikre en mere målrettet og specialiseret indsats for en mindre gruppe særligt udsatte borgere med svære psykiske lidelser, udadreagerende og uforudsigelig adfærd, gentagne indlæggelser, afbrudte behandlingsforløb og ofte misbrug og/eller dom til behandling. Opholdet skal forebygge, at borgeren involveres i konflikter og voldsepisoder, der skaber utryghed blandt øvrige beboere og ansatte. Ophold på afdelingerne er midlertidigt, og det forudsættes, at et ophold typisk vil have en varighed på 3-6 måneder, men for visse borgere vil et ophold af længere varighed være relevant. Tilbuddet er ikke omfattet af reglerne for frit sygehusvalg og der gælder de samme krav til kvalitet og patientsikkerhed for de særlige pladser som til en almindelig psykiatrisk afdeling.

Der er tale om frivillige behandlingsophold for borgeren, som skal afgive informeret samtykke til opholdet. Patienten skal visiteres til de særlige pladser. Handlekommunen har ansvaret for visitation efter vejledende indstilling fra et visitationsforum, som er tværfagligt og tværsektorielt sammensat og forankret i Regionen.

Sekretariatsbetjeningen af Visitationsforum er forankret i regionen.

Notatet er en overordnet guide til visitationsprocesserne til de nye særlige pladser.

### **Repræsentanter i visitationsforum**

Der er både faste og skiftende repræsentanter i visitationsforum. De stående repræsentanter deltager i alle sager i visitationsforum, mens de skiftende repræsentanter deltager i de konkrete sager, hvori de er involveret.

Sagens repræsentanter er;

- en repræsentant fra visiterende myndighed (afhængig af den konkrete sag)
- en af regionsrådet udpeget speciallæge (fast repræsentant)
- en kommunalt udpeget socialfaglig konsulent (fast repræsentant)
- en repræsentant fra de særlige pladser (fast repræsentant)
- Evt. kriminalforsorgen (hvis der er tale om personer som er idømt en retslig foranstaltning)

De stående medlemmer er:

Socialfaglig konsulent (kommunalt udpeget), den af regionsrådet udpeget speciallæge, repræsentanten fra de særlige pladser, samt den tilsynsførende fra Kriminalforsorgen (i de sager hvor det er relevant). For disse fire repræsentationer gælder at der er udpeget én repræsentant fra hver enhed, samt én suppleant(stedfortræder) fra hver enhed, som sidder i visitationsforum inden for aftalt tidsperiode. Suppleanten(stedfortræder) kan deltage i tilfælde af at førsterepræsentanten er forhindret.

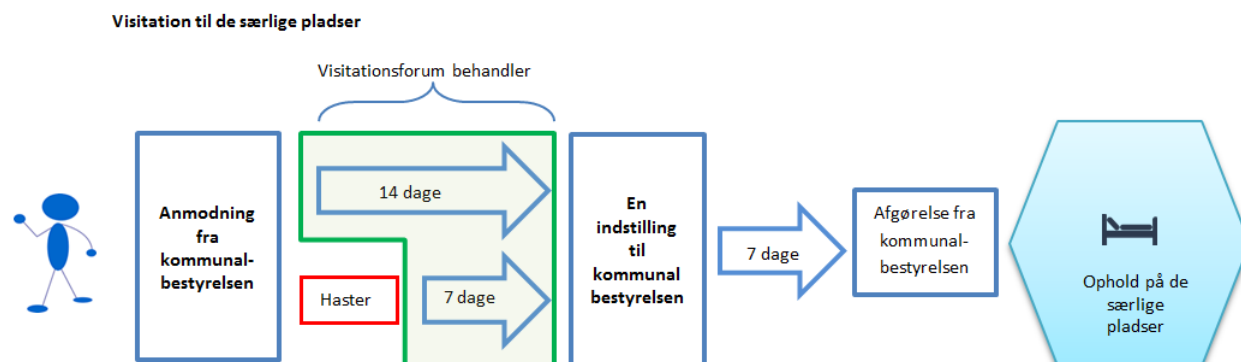
De skiftende repræsentanter fra sag til sag er:

Repræsentanten fra visiterende myndighed. Repræsentanten fra visiterende myndighed vil være fra den kommune, som anmoder om indstilling til visitation.

Derudover har patienten ret til at deltage, såfremt det ønskes, i mødet i Visitationsforum under det punkt der vedrører behandling af egen sag.

### **Sagens gang (visitation)**

Dette er en beskrivelse af sagens gang i forhold til visitering til ophold på de særlige pladser.



### **Indstilling til ophold på de særlige pladser**

Kommunen anmoder om indstilling til visitation. Kommunen skal i den forbindelse koordinere i samarbejde med relevante aktører og med inddragelse af patienten, at der indhentes og udarbejdes det nødvendige sagsmateriale til brug for indstilling. Sagsmaterialet fremsendes til sekretariatet for visitationsforum. Når sekretariatet for visitationsforum modtager anmodningen er der en frist på 14 dage inden sagen skal have været behandlet i visitationsforum og indstilling udfærdiget. Medmindre der er anmodet om en hastende behandling. I så fald skal indstillingen udfærdiges inden for 7 dage.

### **Forberedelse af møde i visitationsforum**

For at visitationsforum i behandlingen af indstilling til visitation kan tage begrundet stilling skal kommunen i forbindelse med anmodning om indstilling medsende sagsmateriale, der begrundes og dokumenteres, at patienten opfylder alle visitationskriterier oplyst i § 42 c. Lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien og sundhedsloven.

### **Visitationskriterier:**

Psykiatriloven § 42 c. Visitationen til en af de særlige pladser på psykiatrisk afdeling skal tage udgangspunkt i den enkelte patients behov. Der kan visiteres til ophold på en af de særlige pladser på psykiatrisk afdeling, hvis:

- 1) patienten vurderes at være til nærliggende og væsentlig fare for andre og uforudsigelig i sin adfærd,
- 2) patienten har en svær psykisk lidelse,
- 3) patienten har særlige sociale problemer,
- 4) patientens forløb er karakteriseret ved gentagne indlæggelser eller én længerevarende indlæggelse i den regionale psykiatri,
- 5) opholdet vurderes at have afgørende betydning for at kunne imødekomme den pågældendes særlige behov for behandling, rehabilitering og støtte, herunder eventuelt misbrugsbehandling, og
- 6) opholdet på baggrund af en begrundet formodning vurderes at være egnet til at forhindre, at patienten vil indtage eller købe rusmidler, anskaffe farlige genstande eller begå kriminalitet, herunder udøve vold.

Stk. 2. I den samlede vurdering af patientens behov for visitation til en af de særlige pladser på psykiatrisk afdeling skal patientens eventuelle udfordringer med misbrug, eventuelle tidligere eller aktuelle foranstaltninger idømt efter straffelovens §§ 68 eller 69, risikoen for tilbagefald til kriminalitet og patientens historik i forhold til anvendelse af tvang i psykiatrien og magtbeføjelser på botilbud over for vedkommende inddrages.

Anmodningen skal som minimum indeholde:

- Borgerdata, evt. inklusiv kontaktdata på relevant kontaktperson/værge mv.
- Angivelse af ansvarshavende myndighedsperson fra kommune
- Angivelse af patientens praktiserende læge/psykiatrisk læge, (evt. ansvarlige for udarbejdelse af koordinationsplanen)
- Begrundelse og dokumentation for opfyldelse af kriterier, herunder udredning af
  - Psykisk lidelse
  - Evt. misbrug, herunder art og omfang
  - Evt. somatisk lidelse/komorbiditet
  - En vurdering af på hvilken måde, at patienten er til nærliggende og væsentlig fare for andre.
- Sociale forhold, herunder en helhedsorienteret og sammenhængende beskrivelse af borgerens situation og behov for støtte samt rehabiliteringsindsatser.
- En beskrivelse af hvad der vil opnås med opholdet, (kædes sammen med forberedelse til udarbejdelse af den samlede plan som skal foreligge senest 4 hverdage efter indlæggelsens påbegyndelse.
- De eksisterende planer vedr. patienten skal foreligge ved anmodning om behandling i visitationsforum jf. bekendtgørelsen om patientens samlede plan.
- Retslig foranstaltning, evt. dom og evt. mentalerklæring (hvis muligt)

- Beskrivelse af hvad der har været forsøgt af tidligere foranstaltninger, eks. tidligere misbrugsforanstaltninger, mv..
- Kontakte patient/værge/anden relevant person for at få deres eventuelle bemærkninger, som skal indgå i de enkelte sagers indstilling til behandling i visitationsforum.
- Sikre at der foreligger et informeret samtykke til indlæggelse fra patienten samt til indhentelse af relevante oplysninger.
- Kommunen supplerer ovenstående liste efter behov.

### **Sekretariatet**

Sekretariatet for visitationsforum sætter ved modtagelse af anmodning fra kommunalbestyrelsen sagen på dagsordenen på næste møde i visitationsforum. I den forbindelse skal sekretariatet for visitationsforum inden mødet;

- udsende en dagsorden med oversigt over indkomne sager til indstillinger, og sager til revurdering, til de stående medlemmer. Sager der involverer repræsentant fra kriminalforsorgen tydeliggøres (bør fremgå af den skabelon som kommunen skal udfylde ved anmodning om behandling i visitationsforum)
- medsende aktuel belægningsliste for de særlige pladser indeholdende patienternes indskrivningsdato
- Udarbejde og ajourføre venteliste over de særlige pladser
- Sagsbehandle og udsende sagsfremstillinger til de enkelte sager til repræsentanterne for den enkelte sag. I forbindelse med sagsbehandlingen har sekretariatet pligt til at sikre, at patientinddragelse har fundet sted/har været forsøgt.
- Oplyse medarbejdere fra de respektive visitationsmyndigheder om, hvornår deres sag bliver behandlet på visitationsforum.
- Sekretariatet fremsender hurtigst muligt sagsfremstilling til visitationsforum, og senest dagen før mødet i visitationsforum. Møderne i visitationsforum er fastsatte og derfor kan der kalkuleres med sagsforberedelse dagen før.

Sekretariatet, som i den daglige praksis vil bestå af speciallægen (udpeget af regionsrådet) og sekretariatsmedarbejderen er dirigent på mødet i Visitationsforum. Sekretariatet udarbejder beslutningsreferat. Der bør være én indgang til kommunen i de enkelte kommuner vedr. de særlige pladser således at sekretariatet har nem adgang til information og dialog med kommunen angående denne opgave. Til dette udarbejdes en kontakliste.

### **Mødet i visitationsforum**

Sagen behandles i visitationsforum og beslutning om, hvorvidt kriterierne for indstilling er opfyldt, træffes i visitationsforum. Ved beslutning om at indstille til visitation udarbejder visitationsforum et forslag til tidsplan for indflytning. Ved beslutning om udslusning udarbejdes en udskrivningsplan.

Når hver enkelt visitationssag er blevet behandlet i visitationsforum skal der fremsendes en indstilling til kommunen i de behandlede sager. Indstillingen skal indeholde:

- Flertalsafgørelse for indstilling
- Begrundelse for indstilling
- Såfremt der indstilles til visitation, skal der foreligge en begrundelse for, hvorfor patienten visiteres til en af de særlige pladser frem for en indlæggelse på en almen psykiatrisk afdeling.
- Evt. uenighed fra speciallæge ift. kriterium 1 eller 2 skal fremgå af indstillingen
- Evt. uenighed fra socialfaglig konsulent ift. kriterium 1 eller 3 skal fremgå af indstillingen
- Indflytningsplan – tidspunkt for indflytning skal fremgå

Såfremt visitationsforum vurderer at der på det foreliggende ikke er tilstrækkelig grundlag for en vurdering/beslutning, udskydes behandlingen til senere. Dette kan kun ske ved en flertalsbeslutning.

Sekretariatsmedarbejderen er referent ved mødet. På mødet bliver man enige om beslutningen, som nedfældes i et beslutningsreferat.

#### *Mødefrekvens*

Sagerne behandles enkeltvis på mødet. Der skal være fastlagt et forventet tidsforbrug til hver sag til behandling på mødet. Eksempelvis én time pr. sag. Repræsentant fra Kriminalforsorgen deltager kun i sager, der vedrører foranstaltningssdomte. For at kunne nå at behandle alle sager rettidigt reserveres ét fast møde i visitationsforum hver uge. På sigt vil være der mulighed for videomøder. Ved et sådant interval sikres muligheden for at alle sager hele tiden behandles inden for tidsfristen. Hvis der ingen sager er, aflyses møderne efter behov.

På et af de førstkomende møder i Visitationsforum, skal der tages stilling til, hvorledes afvikling af ferieperioder for de stående medlemmer samt sekretariatet for Visitationsforum, håndteres.

#### **Efter mødet i visitationsforum**

Efter mødet i visitationsforum fremsender sekretariatet for visitationsforum indstillingen til kommunen. Ved positiv indstilling til visitation, altså ved opfyldelse af visitationskriterierne, medsendes forslag til tidsplan for indflytning.

Kommunen melder inden for en fastsat tidsfrist, 7 dage fra afgivelse af indstilling i visitationsforum, tilbage til sekretariatet for visitationsforum om de ønsker at beslutte visitation/afgørelse om revurdering, og om de accepterer den fremsatte tidsplan. Der skal foreligge en begrundelse, såfremt indflytningsdatoen ikke accepteres. Som udgangspunkt forventes det, at patienten er parat til hurtig indflytning såfremt der er ledig kapacitet på de særlige pladser.

#### *Specifikation af kommunens tilbagemelding om beslutning af visitation*

Nedenstående er standard for en kommunes beslutning vedrørende visitation:

1. Kommunen modtager indstilling om visitation eller resultat af revurdering fra visitationsforum. Hvis visitationsforum ved behandling af visitation vurderer at patienten

opfylder visitationskravene medsendes indflytningsdato, information om hvilken afdeling og navn på kontaktperson i afdelingen, således at kommunen ved hvor man skal henvende sig i forbindelse med udarbejdelse af den samlede plan.

2. Kommunen meddeler sekretariatet for visitationsforum, om de beslutter at patienten skal visiteres/ have fortsat ophold inden for 7 dage efter indstilling/revurdering. Kommunens meddelelse om visitation, eller fortsat visitation, sendes til sekretariatet for visitationsforum og afsnittet for særlige pladser

Ved beslutning om visitation orienterer Kommunen samtidig visitationsforum om de ønsker en revurdering efter en kortere periode og senest efter de 6 måneder, som normalt gælder for revurdering. Dette skal ligeledes fremgå af den samlede plan for patienten, som fremsendes til afdelingen for de særlige pladser senest 4 hverdage efter indlæggelsens påbegyndelse.

Sekretariatet for visitation fremsender for den enkelte sag, kommunens afgørelse til visitationsforums medlemmer.

Det er de kommunale sagsbehandlere der formidler kommunens beslutning til patienten om det videre forløb, herunder orienterer patienten om visitationsforums beslutning.

Kommunen har ansvaret for patienten/borgeren frem til en evt. indlæggelse på de særlige pladser. Det er derfor også kommunen som drøfter indflytningsplanen med borgeren/patienten.

Der kan ikke ved indskrivning fastlægges en fast periode for behandlingsopholdets varighed. Dette vil altid bero på den konkrete vurdering af patienten.

### **Ved patientens udeblivelse fra indlæggelse**

I tilfælde af patientens udeblivelse på den planlagte indflytningsdato, er pladsen i afdelingen for de særlige pladser reserveret til borgeren maks. 3 dage efter dato for indflytning, såfremt der er venteliste til et behandlingsophold på de særlige pladser.

Visitationen sættes i bero i maks. 1 måned, såfremt patienten/borgeren ikke møder op på indskrivningstidspunktet. Dette vil sige, at fra beslutning om visitation og 1 måned frem, fastholdes vurderingen om patientens egnethed til indlæggelse, således at kommunen ikke behøver at genfremsende materialet igen, og anmode om visitation, såfremt patienten møder op inden for 1 måned. Indlæggelsestidspunktet vil i så fald afhænge af hvorvidt der er ledig kapacitet på en af de særlige pladser. Ellers sættes patienten på venteliste.

Den pågældende afdeling for særlige pladser informerer kommunen og visitationsforum (sekretariatet) om patientens udeblivelse. Kommunen har herefter pligt til at kontakte patienten.

Visitationen til en af de særlige pladser må dog ikke "slettes" uden at kommunen har været i kontakt med patienten.

Patienten tildeles plads på en af de særlige afdelinger ud fra princippet om geografisk nærhed til handlekommunen, og ellers hvor der er ledig plads.

*Venteliste*

I tilfælde af manglende plads etableres en venteliste til indlæggelse på en særlig plads. Ventelisten administreres af sekretariatet og ventelistestatus forelægges til orientering på visitationsforums møder.

Ved behov for etablering af en venteliste, er Visitationsforum forpligtiget til at udarbejde forslag til hvorledes ventelisten håndteres, herunder hvorledes der sker en prioritering af, hvilke patienter på ventelisten der har fortrinsret til førstkommende ledige plads på sengeafsnittet for de særlige pladser.

### **Ved udeblivelse under behandlingsophold**

Såfremt patienten under indlæggelse på den særlige afdeling, udebliver fra de særlige pladser, tages der, efter behørig forsøg på at få patienten tilbage, kontakt til visitationsforum, kommunen, samt evt. kriminalforsorgen, m.h.p. at iværksætte evt. udskrivelse.

Patienten kan udskrives efter 1 uges udeblivelse. Patienten kan dog ikke udskrives før afdelingen for de særlige pladser har haft kontakt til patienten, idet udeblivelse kan være et udtryk for at patientens behov har ændret sig, og at han/hun måske har brug for at blive (tvangs)indlagt på en almindelig psykiatrisk afdeling.

### **Samarbejde mellem kommune og afdelingen for de særlige pladser under patientens behandlingsophold**

Der skal være en direkte dialog mellem kommunen og afdelingen for de særlige pladser omkring den enkelte patient. Der afholdes derfor faste opfølgingsmøder mellem repræsentanter fra den særlige afdeling, og den kommunale repræsentant(er) 1 gang om måneden. Møderne har blandt andet til formål at forberede en evt. udslusning i god tid, samt at give kommunen mulighed for løbende at opdatere den samlede plan, i dialog med personalet på den psykiatriske afdeling, hvis der undervejs i patientens indlæggelse opstår behov for justeringer af planen, jf. bekendtgørelse om samlet plan for patienter indlagt på særlige pladser.

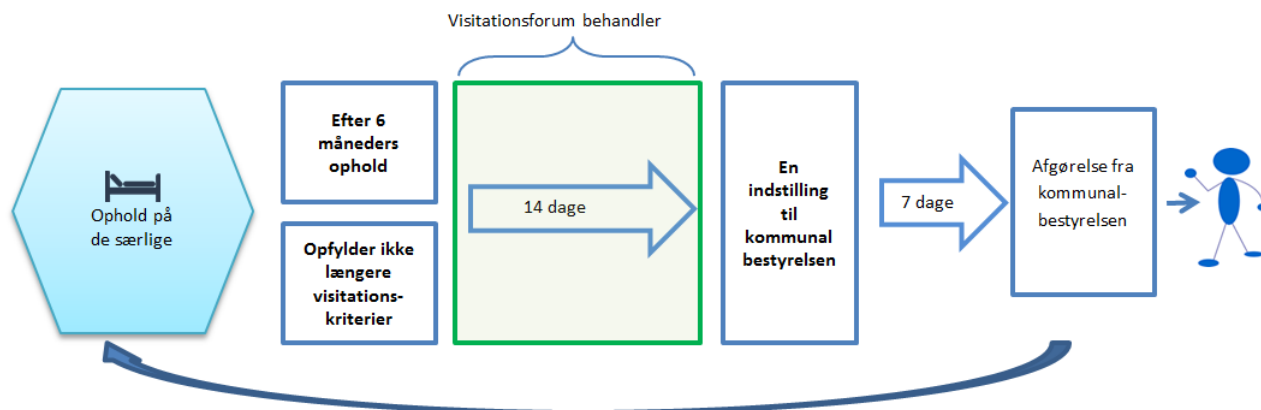
### **Udslusning og revurdering**

Visitationsforum skal jf. gældende lov, behandle patientens sag igen minimum hvert halve år fra opholdets start, eller såfremt patienten ikke længere opfylder visitationskriterierne.

Afdelingen for de særlige pladser kan anmode om en revurdering hos visitationsforum, såfremt det vurderes at visitationskriterierne ikke længere er opfyldt.



### Revurdering/udslusning fra de særlige pladser



Udslusningen skal så vidt muligt ske med patientens samtykke. Kommunen kan beslutte, at patienten udsluses uden samtykke, når visitationskriterierne ikke længere er opfyldt jf. §42 f stk.3.

### Revurdering

Sekretariatet for visitationsforum sætter en revurdering af patienten på dagsordenen på møde i visitationsforum, når patienten har været indskrevet 6 måneder (hvis kommunen har ønsket hurtigere revurdering, så efter denne tid).

Afsnittet for de særlige pladser kan anmode om revurdering såfremt patienten ikke længere opfylder visitationskriterierne eller på foranledning af patient/patientrådgiver. Anmodningen fremsendes til sekretariatet for visitationsforum som sætter sagen på næste møde i visitationsforum. Visitationsforum skal foretage revurderingen inden for 14 dage. Kommunen varsles samtidig.

Afsnittet for de særlige pladser fremsender sagsmaterialet til brug for revurdering frem til sekretariatet for visitationsforum. Sekretariatet for visitationsforum udarbejder sagsfremstilling og sender denne samt materiale til visitationsforums repræsentanter i den konkrete sag (samme repræsentanter som ved visitation). Sagsfremstillingen skal være modtaget af repræsentanterne inden kl. 12. 00 dagen før mødet.

For at visitationsforum skal kunne foretage en begrundet revurdering af, hvorvidt visitationskriterierne stadig er opfyldt, udarbejdes dokumentation for udviklingen i patientens tilstand under opholdet på de særlige pladser. Afdelingen for særlig pladser, samler relevant dokumentation og fremsender de tilstrækkelige oplysninger til sekretariatet for visitationsforum m.h.p. en revurdering. Oplysningerne skal indgå i den enkelte patients revurderingssag.

Kommunen skal informeres om resultatet af en revurdering i visitationsforum. Revurderingen til kommunen indeholder:

- Anledning til revurdering (på foranledning af tidsfrist, anmodning fra patient/patientrådgiver eller anmodning fra afdelingsleder)
- Hvis revurderingen er foranlediget af patient/patientrådgiver eller afdelingsleder bør

deres begrundelser for revurdering indgå

- Beskrivelse af, hvorvidt patienten, ifølge visitationsforum, fortsat opfylder kriterierne
- Hvis det revurderes, at patienten ikke længere opfylder kriterierne, medsendes forslag til udslusning
- For at revurdering kan foretages, skal der foreligge en grundig status.

Såfremt overlægen vurderer at patienten er egnet til udskrivelse/udslusning, tager afdelingen for særlige pladser kontakt til patientens kommune m.h.p. at orientere kommunen om at afdelingen vil anmode visitationsforum om revurdering m.h.p. udslusning. På denne måde sikres, at kommunen i god tid er orienteret og kan påbegynde forberedelse af indsatser i forbindelse med patientens udslusning. Dialogen om patientens udslusning forventes endvidere at være drøftet på opfølgingsmøderne med kommunerne.

### **Evaluering af konceptpapir**

Koncept for visitationsprocessen, skal evalueres og evt. justeres ca. 6 måneder efter opstart af de særlige pladser.

Sekretariatet udarbejder standardformular til:

- Handlekommunes anmodning om indstilling
- Visitationsforums indstilling og revurdering til kommunen
- Kommunens tilbagemelding om beslutning af visitation
- Materiale til brug for revurdering